ح) نفی تشبیه از کلمات و توصیف خداوند متعال به وسیله‌ی آن‌ها؛ توصیف اشاری

خُب، فرمودید پس چه بگویم؛ در اینجا هم وقتی سابقیت می‌گویم، یک سابق و مسبوق درست می‌کنیم، لذا درست نیست. آن چه که ما می‌دانیم این است که محیط است. به همان صورتی که «یلیق بجنابه». ذات جناب او احاطه دارد بر تمام بستر نفس‌الامر.

شاگرد: باز هم نمی‌توان گفت احاطه دارد.

استاد: بله؛ با این توضیحی که دادم، حال دیگر می‌گویم. تعطیل ممنوع است. چون می‌دانیم که می‌توانیم این‌ها را بگوییم. وقتی آن‌ها را فهمیدیم و وقتی الفاظ را به کار می‌بریم، یعنی از فیلتر نفی تشبیه رد شده‌ایم. یعنی شما کاملاً ضوابط تشبیه را درک کرده‌اید و بدون این‌که مفهوم احاطه را دچار تشبیه کنید، آن را در او به کار می‌برید.

شاگرد: اشاری می‌شود.

استاد: بله؛ تحلیلش همان اشاری است.

شاگرد ۲: تعدد صفات نسبت به مخلوق، خودش را نشان می‌دهد؛ لذا این مهم است که در صفات، تعدد و تباین را بیان می‌کنیم ... .

استاد: می‌خواستم این را بگویم، اما یادم رفت. این‌که حضرت علیه السلام می‌فرمایند: «ممازجة»، خیلی مهم است. حضرت علیه السلام می‌فرمایند: «یکون فیها» اما «لا علی الممازجة». ممازجه انواعی دارد. در این‌که اسمای الهی، ظهور آن در اشیاء و این‌که خدای متعال به چه صورت «یکون فیها» است، باید ممازجه را بردارید. چند جور ممازجه دارید؟ این آیه‌ی شریفه، بماند برای جلسه‌ی بعد: «وَ لِلّٰهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ»[1]؛ در اینجا که می‌خواهید ممازجة را بردارید، خداوند متعال برای خودش در عالم خلق مثَل‌های متعددی گذاشته است؛ اما مثَل اعلی. مثل اعلی؛ یعنی مثلی که وقتی شما آن را درک عقلانی کنید، مبتلا به تشبیه نمی‌شوید. آن‌ها مثال‌های خیلی خوبی است. شما روی آن فکر کنید. انواعی از ممازجه دارید. ممازجه حلولی و ... .

و الحمدللّه ربّ‌العالمین و صلّی اللّه علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

---

[1]. نحل، آیه‌ی ۶۰.

بازبینی #2
ایجاد شده 29 ژانویه 2024 15:49:26 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 فوریه 2024 17:07:08 توسط ... .